

Därför måste banken ställa frågor

Vad är penningtvätt?

Penningtvätt är när man försöker få pengar som kommer från brottslig verksamhet att förvandlas till tillgångar som kan redovisas öppet. Det är en internationell företeelse och sker ofta över nationsgränserna. Det kan handla om pengar från narkotikabrott, trafficking, människosmuggling, skattebrott, rån, bedrägerier, vapenhandel med mera.

Genom att utnyttja banksystemet kan den som vill tvätta pengar göra det svårare att spåra pengarnas brottsliga ursprung. Upplägget för penningtvätt kan vara mer eller mindre komplicerat. Det handlar inte bara om kontanta transaktioner, utan även om överföringar och andra tjänster via exempelvis internet och telefon.

Penningtvättslagen

För att förhindra att banker utnyttjas för penningtvätt införs regler i stort sett i hela världen. Den svenska lagen grundar sig på EU:s tredje penningtvättsdirektiv, som innebär att alla finansiella företag inom EU är skyldiga att förhindra penningtvätt. Lagen omfattar även företag och yrkesutövare utanför den finansiella sektorn såsom revisorer, advokater, fastighetsmäklare med flera. Motsvarande regler gäller för åtgärder mot finansiering av terrorism.

Banken måste ställa frågor

I korthet innebär penningtvättslagen att banken måste göra en bedömning av risken för att användas för penningtvätt. Lagen ställer höga krav på att banken har god kunskap om sina kunder och deras bankaffärer. Banken måste förstå syftet med affärsförhållandet och även med kundens olika transaktioner.

Den kundinformation banken tar del av behandlas konfidentiellt och omfattas av banksekretessen.

Syftet med transaktionen

När du vill göra en inbetalning eller annan transaktion måste du svara på frågor och visa giltig id-handling när banktjänstemannen efterfrågar det. Det kan gälla transaktioner som uppfattas som ovanliga eller som banken inte förstår bakgrunden till. Banktjänstemannen är då skyldig att fråga dig om syftet med transaktionen, var pengarna kommer ifrån och vad de ska användas till etc.

I vissa fall kan banken även behöva se avtal, kvitton, fakturor eller andra handlingar som styrker din förklaring.

Du som är ny kund i banken

Banken är skyldig att kontrollera identiteten hos dig som vill bli ny kund, till exempel när du vill öppna konto, spara i fonder eller pensionsförsäkringar. För att kunna utföra begärda tjänster kan banktjänstemannen behöva ställa ytterligare frågor för att få mer kunskap om dig.

Du som redan är kund i banken

Även om du redan är kund måste du på begäran kunna visa giltig id-handling och lämna kompletterande uppgifter. Det kan till exempel gälla när du vill genomföra en transaktion eller ha en ny tjänst.

Personer i politiskt utsatt ställning - PEP

Banken måste känna till om du är en PEP, det vill säga om du har eller har haft viktiga funktioner i en stat eller i en internationell organisation. Banken måste också veta vilka kunder som är familjemedlemmar och kända medarbetare till en PEP.

Företagskunder

Du som företräder ett företag måste kunna visa giltig id-handling och att du har rätt att företråda företaget. Dessutom måste banken kontrollera vem eller vilka som äger mer än 25 procent av

September 2015 Foto: Photo2be

företaget och om någon har ett bestämmande inflytande i företaget. Du måste också vara beredd att svara på frågor om företagets verksamhet, dess omsättning och hur man kommer att utnyttja bankens tjänster.

I vissa fall får inte banken utföra tjänsten

Om du inte kan visa giltig id-handling eller lämna en tillfredsställande förklaring till varför du vill få en viss tjänst utförd, får inte banken utföra den önskade tjänsten. Om lagen inte följs kan den enskilde banktjänstemannen bli straffad och banken drabbas av sanktioner från Finansinspektionen. Om banken misstänker penningtvätt ska det rapporteras till Finanspolisen, som är en särskild enhet inom Rikskriminalpolisen.

Information om betalningar

Sedan 2008 gäller en lag om information i samband med betalningar, EG-förordningen om betalarinformation. Enligt den måste du alltid lämna uppgifter om din identitet vid kontanta insättningar och betalningar. Banken är skyldig att begära denna information och spara den.

Ytterligare upplysningar

Banken lämnar gärna kompletterande information i frågor som kan uppkomma med anledning av penningtvättslagen.

Närmare upplysningar om lagstiftningens innehåll och innebörd lämnas också av: